

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 30 kwietnia 2009 r. *

W sprawie C-531/07

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Oberster Gerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 13 listopada 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 29 listopada 2007 r., w postępowaniu

Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft

przeciwko

LIBRO Handelsgesellschaft mbH,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, K. Schiemann, P. Kūris, L. Bay Larsen
i C. Toader (sprawozdawca), sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: V. Trstenjak,
sekretarz: K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 października 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft przez B. Tonningera i E. Rieglera, Rechtsanwälte,

- w imieniu LIBRO Handelsgesellschaft mbH przez G. Prantla, Rechtsanwalt,

- w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer oraz G. Thallinger, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu rządu niemieckiego przez M. Lumme, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu hiszpańskiego przez J. López-Medela Basconesa, działającego w charakterze pełnomocnika,

- w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz A.L. Vendrolini, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez R. Sauera oraz B. Schimę, działających w charakterze pełnomocników,

- w imieniu Urzędu Nadzoru EFTA przez N. Fengerę oraz F. Simonetti, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 1 WE, art. 10 WE, 28 WE, 30 WE, 81 WE i 151 WE.

- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach postępowania wszczętego przez Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft (stowarzyszenie branżowe izby gospodarczej dla działalności księgarskiej i związanej z mediami, zwanej dalej „Fachverband”) przeciwko LIBRO Handelsgesellschaft mbH (zwanemu dalej „LIBRO”), w celu nakazania temu ostatniemu powstrzymania się od reklamy sprzedaży na terytorium kraju książek po cenie niższej niż cena ustalona na podstawie

Bundesgesetz über die Preisbindung bei Büchern (ustawy związkowej dotyczącej regulowanych cen książek, BGBl I 45/2000, zwanej dalej „BPrBG”).

Krajowe ramy prawne

BPrBG

3 Paragraf 1 BPrBG ma następujące brzmienie:

„Niniejsza ustawa związkowa ma zastosowanie do wydawania i przywozu oraz handlu, z wyjątkiem transgranicznego handlu elektronicznego, niemieckojęzycznymi książkami i muzykami. Ma ona na celu kształtowanie cen z uwzględnieniem pozycji książek jako dobra kultury, interesu konsumentów w rozsądnych cenach książek oraz gospodarczej rzeczywistości handlu książkami”.

4 Paragraf 3 BPrBG stanowi:

„(1) Wydawca lub importer towaru w rozumieniu § 1 zobowiązany jest do ustalenia i podania do wiadomości ceny detalicznej na wydawane przez niego lub wwożone przez niego na terytorium związkowe towary w rozumieniu § 1.

(2) Importer nie może ustalać ceny poniżej ceny detalicznej ustalonej lub zalecanej przez wydawcę w kraju wydania albo ceny detalicznej zalecanej dla terytorium związkowego przez wydawcę mającego siedzibę poza państwem będącym stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), pomniejszonej o zawarty w niej podatek od wartości dodanej [zwany dalej „VAT”].

(3) Importer, który kupuje towary w rozumieniu § 1 w państwie będącym stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) po niższej cenie zakupu różniącej się od zwyczajowych cen zakupu, może, wbrew ust. 2, ustalić cenę poniżej ceny ustalonej lub zalecanej przez wydawcę w kraju wydania lub w przypadku reimportu: ceny ustalonej przez krajowego wydawcę, proporcjonalnie do uzyskanej korzyści handlowej.

[...]

(5) Do ceny detalicznej ustalonej zgodnie z ust. 1–4 należy doliczyć podatek [VAT] obowiązujący w Austrii od towarów w rozumieniu § 1”.

5 Paragraf 5 BPrBG przewiduje:

„(1) Przy sprzedaży konsumentom końcowym towarów w rozumieniu § 1 sprzedawcy końcowi mogą ustalić cenę poniżej ceny detalicznej ustalonej zgodnie z § 3 najwyżej o 5%.

(2) Sprzedawcy końcowi nie mogą informować w obrocie gospodarczym dla celów konkurencji o ustaleniu ceny poniżej ceny detalicznej w rozumieniu ust. 1.

(3) Obowiązek określony w ust. 1 nie dotyczy towarów w rozumieniu § 1, których cena detaliczna została po raz pierwszy podana do wiadomości zgodnie z § 4 przed więcej niż 24 miesiącami, a których dostawa miała miejsce przed ponad 6 miesiącami”.

System konwencji z Sammelrevers

- 6 W szczególności z postanowienia odsyłającego oraz z uwag Komisji Europejskiej wynika, że do dnia 30 czerwca 2000 r. pomiędzy wydawcami i księgarzami niemieckimi i austriackimi zostało zawartych szereg umów wzorcowych składających się na system Sammelrevers 1993. System ten dotyczył ustalania cen sprzedaży książek w języku niemieckim i zasadniczo opierał się na obowiązku przestrzegania przez księgarzy ustalonych przez wydawcę detalicznych cen sprzedaży.
- 7 Sammelrevers został przedłożony Komisji, która w dniu 22 stycznia 1998 r. przedstawiła zarzuty, a następnie w dniu 8 lutego 2000 r. zażądała wystąpienia z niego wydawców austriackich i usunięcia wszystkich transgranicznych skutków najpóźniej do dnia 30 czerwca 2000 r. Strony notyfikujące przestawiły w dniu 31 marca oraz 10 maja 2000 r. zmienioną wersję Sammelrevers, która przewidywała rozwiązanie umów zawartych przez wydawców i księgarzy austriackich, którzy w ten sposób formalnie wystąpili z systemu. Nowy system następnie był przedmiotem negatywnej oceny [sprawa COMP/34.657 — Sammelrevers (Dz.U. 2000, C 162, p. 25)], w której Komisja stwierdziła brak odczuwalnego wpływu na wymianę transgraniczną.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

- 8 Fachverband jest uprawniony do publikacji cen detalicznych, wiążących księgarzy na podstawie § 3 ust. 1 BPrBG w przypadku sprzedaży w Austrii książek w języku niemieckim, oraz do czuwania nad tym, aby sprzedawcy detaliczni stosowali owe ceny detaliczne w reklamach dotyczących tych książek.
- 9 LIBRO prowadzi 219 oddziałów w Austrii, a 80% sprzedawanych przez niego książek pochodzi z zagranicy.
- 10 Od sierpnia 2006 r. LIBRO rozpoczął reklamę sprzedaży na terytorium austriackim książek wydanych w Niemczech po cenach niższych niż ceny minimalne ustalone dla terytorium austriackiego, na podstawie cen stosowanych w Niemczech.
- 11 Fachverband złożył do sądu pierwszej instancji wnioski o zastosowanie środków tymczasowych, zmierzający do nakazania LIBRO zaniechania stosowania takiej reklamy. Sąd pierwszej instancji uwzględnił ten wniosek, stwierdzając, że austriacki system cen regulowanych, pomimo iż stanowi ograniczenie w swobodnym przepływie towarów sprzeczne z art. 28 WE, jest „uzasadniony ze względów kulturalnych oraz z uwagi na konieczność zachowania różnorodności mediów”. Wyrok ten został utrzymany wyrokiem sądu odwoławczego.
- 12 LIBRO wniósł rewizję od tego wyroku. W postanowieniu odsyłającym Oberster Gerichtshof podniósł, że w orzecznictwie wspólnotowym w dziedzinie systemów cen,

w szczególności w wyrokach: z dnia 10 stycznia 1985 r. w sprawie 229/83 Association des Centres distributeurs Leclerc i Thouars Distribution, Rec. s. 1; z dnia 3 października 2000 r. w sprawie C-9/99 Échirolles Distribution, Rec. s. I-8207, Trybunał nie udzielił jak dotychczas odpowiedzi na pytanie, czy i ewentualnie na jakich warunkach prawo wspólnotowe sprzeciwia się krajowemu systemowi cen regulowanych, takich jak system sporny w postępowaniu przed sądem krajowym. Ponadto sąd ten podkreślił, że doktryna austriacka jest podzielona, jeżeli chodzi o ocenę zgodności tego systemu z zasadami prawa wspólnotowego.

13 W tych okolicznościach Oberster Gerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócił się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

„1) Czy art. 28 WE należy interpretować w ten sposób, że stoi on sam w sobie na przeszkodzie stosowaniu krajowych przepisów, które zobowiązują jedynie importerów niemieckojęzycznych książek do ustalenia i podania do wiadomości ceny sprzedaży wiążącej sprzedawców końcowych w odniesieniu do książek przywożonych do Austrii, przy czym importer nie może zejść poniżej ceny detalicznej ustalonej lub zalecanej przez wydawcę w kraju wydania albo ceny detalicznej zalecanej dla Austrii przez wydawcę mającego siedzibę poza państwem będącym stroną Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), pomniejszonej o zawarty w niej podatek obrotowy, jednakże istnieje wyjątek dla przypadku, w którym importer kupujący w państwie będącym stroną porozumienia EOG po niższej cenie zakupu różniącej się od zwyczajowej ceny zakupu może zejść poniżej ceny ustalonej lub zalecanej przez wydawcę w kraju wydania — w przypadku reimportu: ceny ustalonej przez krajowego wydawcę — w stosunku do uzyskanej przewagi handlowej?

2) W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie przedstawione w pkt 1:

Czy sprzeczna z art. 28 WE — w każdym razie także z powodu zasad sprzedaży naruszających swobodę przepływu towarów — krajowa ustawowa regulacja cen książek wskazana w pkt 1, której cel jest opisany ogólnie z koniecznym wzięciem pod uwagę pozycji książek jako dobra kultury, interesów konsumentów w odpowiednich cenach książek oraz gospodarczych realiów handlu książkami,

jest sama w sobie uzasadniona zgodnie z art. 30 WE albo z art. 151 WE na przykład na tle interesu ogólnego w promowaniu produkcji książek, różnorodności tytułów po regulowanych cenach i wielości księgarzy — pomimo braku empirycznych danych, które mogłyby dowieść, że środek w postaci ustawowej regulacji cen książek jest odpowiedni do osiągnięcia zamierzonych przez nią celów?

3) W przypadku odpowiedzi przeczącej na pytanie przedstawione w pkt 1:

Czy krajowa ustawowa regulacja cen książek wskazana w pkt 1 jest zgodna z art. 3 ust. 1 lit. g) WE, art. 10 WE i 81 WE, jakkolwiek nawiązała ona płynnie pod względem czasowym i rzeczowym do wcześniejszego umownego związania księgarzy cenami ustalonymi przez wydawców na produkty wydawnicze (Sammelreverssystem 1993) i zastąpiła ten umowny system?''.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

¹⁴ W zakresie, w jakim spór przed sądem krajowym dotyczy przywozu przez LIBRO książek z innego państwa członkowskiego, odpowiedzi Trybunału powinny dotyczyć tego, czy przepisy traktatu WE dotyczące handlu wewnątrzspółnotowego stoją na przeszkodzie przepisom BPrBG dotyczącym przywozu z innego państwa członkowskiego książek w języku niemieckim.

W przedmiocie pytania pierwszego

- 15 Przez pytanie pierwsze sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia tego, czy art. 28 WE powinien być interpretowany w ten sposób, że sprzeciwia się on uregulowaniu krajowemu dotyczącemu ceny wwożonych książek, takiemu jak uregulowanie zawarte w § 3 ust. 2, 3 i 5 BPrBG.
- 16 W tym zakresie należy przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału, wszelkie uregulowania państw członkowskich dotyczące handlu, mogące, bezpośrednio lub pośrednio, rzeczywiście lub potencjalnie, utrudnić handel wewnątrz Wspólnoty należy uznać za środki o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi (zob. w szczególności wyrok z dnia 11 lipca 1974 r. w sprawie 8/74 Dassonville, Rec. s. 837, pkt 5).
- 17 Z kolei zastosowanie do towarów pochodzących z innych państw członkowskich krajowych przepisów, które ograniczają niektóre sposoby sprzedaży lub ich zakazują, o ile tylko stosowane są one do wszystkich zainteresowanych podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terytorium kraju i dotyczą w ten sam sposób, z prawnego i faktycznego punktu widzenia, obrotu towarami krajowymi i towarami pochodzącymi z innych państw członkowskich, nie może stanowić takiego utrudnienia. W rzeczywistości bowiem jeżeli powyższe warunki są spełnione, zastosowanie uregulowań tego typu do sprzedaży towarów pochodzących z innego państwa członkowskiego, zgodnych z przepisami tego państwa, nie może uniemożliwić dostępu tych towarów do rynku lub ograniczyć tego dostępu w stopniu większym, niż ma to miejsce w odniesieniu do produktów krajowych (zob. wyroki: z dnia 24 listopada 1993 r. w sprawie C-267/91 i C-268/91 Keck i Mithouard, Rec. s. I-6097, pkt 16, 17, a także z dnia 10 lutego 2009 r. w sprawie C-110/05 Komisja przeciwko Włochom, Zb.Orz. s. I-519, pkt 36).
- 18 Zdaniem Fachverband oraz rządu austriackiego, niemieckiego oraz francuskiego, uregulowanie sporne w postępowaniu przed sądem krajowym wprowadza sposób sprzedaży mający zastosowanie bez rozróżnienia do książek krajowych i wwożonych, który nie przewiduje mniej korzystnego traktowania książek wwożonych, jako że

ustanawia ono obowiązek ustalenia ceny sprzedaży detalicznej dla wszystkich książek w języku niemieckim niezależnie od ich pochodzenia.

- 19 Nie można zgodzić się z tą argumentacją. W rzeczywistości bowiem pytanie prejudycjalne nie odnosi się do § 3 ust. 1 BPrBG dotyczącego obowiązku ustalania przez wydawców i importerów cen detalicznych odpowiednio książek krajowych i wwożonych, lecz ust. 2 i 3 tego paragrafu, który znajduje zastosowanie jedynie do książek przywożonych.
- 20 Jeżeli uregulowanie krajowe dotyczące cen książek, takie jak zawarte w § 3 BPrBG nie odnosi się do cech charakterystycznych produktów, lecz dotyczy wyłącznie sposobów, w jakich powinny zostać one sprzedane, należy je uznać za dotyczące sposobów sprzedaży w rozumieniu ww. wyroku w sprawie Keck i Mithouard. Jak jednak wynika z ww. wyroku, tego rodzaju sposoby sprzedaży mogą podlegać wyłączeniu z zakazu przewidzianego w art. 28 WE jedynie wówczas, gdy spełniają one dwie przesłanki wskazane w pkt 17 niniejszego wyroku.
- 21 W tym zakresie należy stwierdzić, że rzeczony § 3 ust. 2, zakazując austriackim importerom książek w języku niemieckim ustalania ceny poniżej ceny detalicznej ustalonej lub zalecanej przez wydawcę w kraju wydania, pomniejszonej o podatek VAT, przewiduje, tak jak to zostało podkreślone przez Komisję i Urząd Nadzoru EFTA, mniej korzystne traktowanie wwożonych książek, ponieważ zabrania austriackim importerom oraz wydawcom zagranicznym ustalania minimalnych cen detalicznych według cech charakterystycznych rynku przywozu, podczas gdy austriaccy wydawcy mają prawo sami ustalać w odniesieniu do ich produktów takie minimalne ceny detaliczne na rynku krajowym.
- 22 W związku z powyższym takie uregulowanie należy uznać za środek o skutku równoważnym z ograniczeniami ilościowymi w przywozie w rozumieniu art. 28 WE, ponieważ ustanawia ono dla importowanych książek odmienne uregulowanie, które

powoduje mniej korzystne traktowanie towarów pochodzących z innych państw członkowskich (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Association des Centres distributeurs Leclerc i Thouars Distribution, pkt 23).

- 23 Rząd niemiecki podniósł w trakcie rozprawy, że wszystkie rozważania dotyczące ograniczających skutków uregulowania austriackiego są bezpodstawne, ponieważ przywóz do Austrii książek pochodzących z Niemiec pokrywa w rzeczywistości większą część austriackiego rynku książki, oraz że austriacki rynek książki w języku niemieckim nie może zostać uznany za autonomiczny w stosunku do rynku niemieckiego. W rzeczywistości bowiem istnieje jeden rynek, na którym różnica cen jest minimalna, i nie ma konkurencji pomiędzy poszczególnymi wydaniem tej samej książki sprzedawanej w obydwu państwach członkowskich.
- 24 Dane te, pomimo iż nie zostały zakwestionowane, nie mogą zostać uwzględnione. W rzeczywistości, nawet jeżeliby przyjąć, że domy wydawnicze książek w języku niemieckim, w szczególności mające siedzibę w Niemczech, nie zostały postawione w mniej korzystnej sytuacji przez uregulowanie austriackie dotyczące cen wwożonych książek, które umożliwia im kontrolę cen stosowanych na rynku austriackim i upewnienie się, że ich ceny nie będą niższe od cen stosowanych w państwie wydania, to jednak rozważania te nie pozwalają na wykluczenie, że uregulowanie, takie jak sporne w postępowaniu przed sądem krajowym, skutkuje ograniczeniem konkurencyjności importerów austriackich, ponieważ nie mogą oni działać swobodnie na swoim rynku w przeciwieństwie do wydawców austriackich, którzy są ich bezpośrednimi konkurentami.
- 25 Fachverband oraz rząd austriacki podkreślają ponadto, że w każdym razie swoboda ustalania ceny sprzedaży detalicznej jest zapewniona przez przyznaną importerowi w § 3 ust. 3 BPrBG możliwość stosowania ceny niższej niż cena stosowana przez zagranicznego wydawcę, odpowiadającej korzyści handlowej uzyskanej przez importera, a także przez przyznaną końcowemu sprzedawcy w § 5 możliwość stosowania 5% rabatu od ceny ustalonej w rozumieniu § 3 ust. 1 tej ustawy.

26 LIBRO podkreśla z kolei, że jako, że ceny książek nie są znane do czasu ich wprowadzenia na rynek, ponieważ, jak podkreśliła rzecznik generalna, ceny nabycia książek przez hurtowników lub detalistów od wydawców niemieckich stanowią co do zasady tajemnicę handlową, importerzy nie są w stanie obliczyć korzyści uzyskanej przy zakupie, a co za tym idzie, nie są w stanie obliczyć rabatu przewidzianego w § 3 ust. 3 BPrBG.

27 W tym zakresie należy stwierdzić, że, nie można uznać przewidzianej w tym ustępie i podnoszonej przez rząd austriacki możliwości przyznania rabatu za formę wyrównania umożliwiającą importerowi ujęcie w cenie detalicznej wszystkich korzyści uzyskanych w państwie członkowskim wywozu zgodnie z prawidłową polityką cenową. Importer, który tak jak LIBRO nabywa znaczną liczbę książek, nie może, pomimo przepisu dotyczącego rabatu, ustalić swobodnie dla wszystkich wwożonych książek, ceny niższej niż cena stosowana w państwie członkowskim wydania. W rzeczywistości bowiem może on zastosować rabat jedynie w stosunku do książek, które zakupił po korzystniejszej cenie.

28 Podobnie uprawnienie końcowego sprzedawcy do stosowania obniżenia o 5% ceny ustalonej przez wydawców i importerów na podstawie § 5 ust. 1 BPrBG, które zostało przyznane zarówno w odniesieniu do sprzedaży książek sprzedawanych w Austrii, jak i w odniesieniu do książek wwożonych, nie może jednak stanowić względu uzasadniającego wniosek, iż BPrBG gwarantuje wszystkim przedsiębiorcom występującym na różnym stadium łańcucha handlowego swobodę ustalenia cen książek w języku niemieckim wwożonych do Austrii, ponieważ uprawnienie to dotyczy jedynie chwili sprzedaży końcowemu konsumentowi, a § 5 ust. 2 BPrBG nie zezwala na reklamę dotyczącą takiego obniżenia. Ceną podawaną do publicznej wiadomości pozostaje zatem cena ustalana według zasad ustanowionych w § 3 BPrBG.

29 W tych okolicznościach na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że uregulowanie krajowe, takie jak sporne w postępowaniu przed sądem krajowym, które zakazuje importerom książek w języku niemieckim ustalania cen niższych od cen sprzedaży

detalicznej ustalonych lub zalecanych przez wydawcę w kraju wydania, stanowi „środek o skutku równoważnym z ograniczeniem ilościowym w przywozie” w rozumieniu art. 28 WE.

W przedmiocie pytania drugiego

- 30 W drugim pytaniu prejudycjalnym sąd krajowy zastanawia się zasadniczo nad tym, czy w przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze uregulowanie krajowe dotyczące cen książek wwożonych, takie jak zawarte w § 3 ust. 2, 3 i 5 BPrBG, które zgodnie z § 1 tej ustawy ma na celu „kształtowanie cen [książek] z uwzględnieniem pozycji książek jako dobra kultury, interesu konsumentów w rozsądnych cenach książek oraz gospodarczej rzeczywistości handlu książkami”, może zostać uzasadnione na podstawie art. 30 WE i 151 WE.
- 31 Rząd austriacki podkreśla, że w braku takiego systemu ustalania ceny minimalnej wwożonych książek w języku niemieckim doszłoby do obniżenia cen książek przeznaczonych dla szerokiego kręgu odbiorców, co spowodowałoby utratę marży osiągniętej dzięki sprzedaży takiego typu dzieł. Taka utrata spowodowałaby to, że produkcja i sprzedaż tytułów o bardziej wymagającej treści, lecz gospodarczo mniej atrakcyjnych, nie mogłyby nadal być finansowane, oraz że małe księgarnie, które zazwyczaj oferują szeroki wybór takiego rodzaju książek, zostałyby wyparte z rynku przez wielkie księgarnie, które sprzedają przede wszystkim towary komercyjne. Rząd ten podnosi ponadto, że na rynku, takim jak rynek austriacki, który charakteryzuje się małą koncentracją księgarni oraz znacznym importem z Niemiec, taki system stanowi instrument proporcjonalny do realizacji wspomnianych celów nadrzędnego interesu ogólnego.
- 32 W tym zakresie tytułem wstępu należy podnieść, że cele przywołane przez sąd krajowy, takie jak ochrona książki jako dobra kultury, nie mogą stanowić powodu uzasadniającego środek w postaci ograniczenia przywozowego w rozumieniu art. 30 WE (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Association des Centres distributeurs Leclerc i Thouars Distribution, pkt 30). W rzeczywistości bowiem ogólna ochrona

różnorodności kulturalnej nie może być uważana za objętą zakresem „ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej” w rozumieniu art. 30 WE.

33 Ponadto, jak to podniosła rzecznik generalna, nie można powoływać się na art. 151 WE, poświęcony działaniom Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie kultury, jako na przepis wprowadzający do prawa europejskiego powód uzasadniający każdy środek krajowy w tej dziedzinie mogący stanowić przeszkodę w handlu wewnątrzspółnotowym.

34 Natomiast ochrona książki jako dobra kultury może zostać uznana za nadrzędny wymóg interesu ogólnego mogący uzasadniać środki ograniczające swobodny przepływ towarów, o ile środki te są właściwe dla osiągnięcia ustalonego celu i nie wychodzą poza to, co jest konieczne dla jego realizacji.

35 W tym zakresie, tak jak to zostało podniesione przez Komisję i Urząd Nadzoru EFTA, cel ochrony książki jako dobra kultury może zostać osiągnięty za pomocą mniej restrykcyjnych dla importera środków, na przykład pozwalających mu lub zagranicznemu wydawcy na ustalenie cen sprzedaży dla rynku austriackiego z uwzględnieniem cech charakterystycznych tego rynku.

36 W tych okolicznościach na pytanie drugie należy odpowiedzieć, iż uregulowanie krajowe zakazujące importerom książek w języku niemieckim ustalania cen niższych niż cena detaliczna ustalona lub zalecana przez wydawcę w kraju wydania nie może być uzasadnione ani na podstawie art. 30 WE i 151 WE, ani nadrzędnymi względami interesu ogólnego.

37 Z uwagi na odpowiedź na dwa pierwsze pytania nie ma potrzeby przedstawienia odpowiedzi na trzecie pytanie zadane przez sąd krajowy.

W przedmiocie kosztów

38 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

- 1) **Uregulowanie krajowe, takie jak sporne w postępowaniu przed sądem krajowym, które zakazuje importerom książek w języku niemieckim ustalania cen niższych od cen sprzedaży detalicznej ustalonych lub zalecanych przez wydawcę w kraju wydania, stanowi „środek o skutku równoważnym z ograniczeniem ilościowym w przywozie” w rozumieniu art. 28 WE.**
- 2) **Uregulowanie krajowe zakazujące importerom książek w języku niemieckim ustalania cen niższych niż cena detaliczna ustalona lub zalecana przez wydawcę w kraju wydania nie może być uzasadniane ani na podstawie art. 30 WE i 151 WE, ani nadrzędnymi względami interesu ogólnego.**

Podpisy